

Arkenmässan 2004

Så var det dags för HiFi-mässa igen. 10 - 12 september, Arken i Göteborg, arrangör: HiFi-Consult. Jag är nog inte ensam om att tycka att just denna mässan blivit lite av en 'hype'. Förväntningarna blev m.a.o. högre än normalt så en tredagarsbiljett kändes som en nödvändighet för att kunna bilda sig en egen uppfattning. Är Arkenmässan så bra som man fått intrycket av på diverse forum, eller skriker man helt enkelt bara högst för att synas?

TEXT & LAYOUT OCH BILDBEHANDLING: JENS RANEFJORD
BILD: RANEFJORD, NAQREF, ALEXI, NEODYNIUM & TIMBRE
INTERVJUER: JENS RANEFJORD & OLOF LINDVALL

Fredagen började inte bra. En allvarlig tågolycka i Kristianstad gjorde att humöret aldrig blev helt på topp under dagen. Vi kom fram ungefär vid tvåtiden. Planen för dagen var enbart att gå omkring och lyssna på diverse system, för att sedan ägna morgondagen till att lyssna på det där som man verkligen fastnat för. Det var lugnt på fredagen, ganska lite folk och man kände en viss stress och nervositet i luften på sina håll. Fullt förståeligt inför en större mässa. Fredagen bjöd egentligen enbart på en riktig överraskning, nämligen på den översta våningen där Subas-Audio fått ett rum i sista minuten.

Man spelade på ett rör och tunnpanelssystem från Ocellia. Det

verkade inte vara någon större dragningskraft till detta rummet just på fredagen, men det blev ändring på det kommande dagar. Detta är nämligen rummet som delade mässans besökare i två läger. Antingen gillade man det, eller så hatade man det. Man spelade mestadels klassisk musik och opera och jag måste säga att systemet hade någonting som få andra. Det första man slogs av när man gick in i rummet var en känsla av andakt, ungefär som när man går in i ett bibliotek eller i en kyrka. Det var knäpp tyst. Intressant fenomen. Var det ett så pass naturtroget ljud att man

liksom visade 'musikerna' respekt, eller var det helt enkelt bara en annorlunda upplevelse? En sak är i alla fall säkert, detta är ett av de rummen som vi inte kommer att glömma från Arken 2004. Jag återvände till detta rummet flera gånger under mässan, men det är fredagens intryck som består. Jag vill nämligen påstå att det inte funkade lika bra på lördagen och söndagen, men det kan givetvis vara en tillfällighet.

Det där med att ljudet i de olika rummen ändras från dag till dag, beroende på inställningar, elektroniken har gått varm, mm, är något att tänka på tills kommande mässor. De flesta rummen lät nämligen bäst under söndagen. På fredagen hörde jag WLM i klubben.net rummet på andra våningen. Det lät bra, men inte överväldigande. På söndagen var det en av mässans bästa rum. Purist Audio-

Olle Mårtensson

rummet lät väldigt, väldigt ljust under fredagen även om man kunde höra dess kvaliteter. På söndagen rankades rummet av många som mässans bästa. Tyvärr missade jag det. Lärdom: Om man ska åka till en mäsas, men bara har en dag ledig, välj den sista dagen!

När vi var på väg hem till hotellet efter att lämnat av en övergiven Morello på stationen ;-), satt jag

mest och funderade på morgondagen. Man borde fråga lite mer om Ocellia. Det är ju antagligen den enda chansen man får. Sagt och gjort, när vi kom fram till hotellet knåpades en intervju ihop och därefter somnade vi.

Lördagen borde ha varit den folktätaste dagen. Parkeringen

precis utanför Arken var 'absolut' förbjuden att använda, istället hade man fått tillstånd att använda en parkering en rätt bra bit därifrån. Härifrån hade man ordnat bussar som kontinuerligt körde besökarna fram till mässan. Vi började dagen med att intervjua Monsieur Samuel Furon och Monsieur Jean Pierre Dumont från Ocellia:

?: Hur länge har du själv varit i hifisvägen?

!: Jag är 35år nu och har byggt högtalare för eget bruk, sen jag var i 17-års åldern. Projektet med Ocellia startade 1997. Vi har utvecklat den här modellen under sju års tid.

?: Vilka högtalare har du fastnat för tidigare?

!: Jag har lyssnat på många olika högtalarkonstruktioner, bl.a. flatpaneler, dynamiska, horn, m.m. Om man följer högtalarutvecklingen, så har den gått åt fel håll, de har helt enkelt blivit sämre med åren. Den rådande trenden idag, är hårt dämpade lådor med tunga kabinett. Denna typ av lösning dödar musiken!

?: Vad tror du den här trenden kan bero på?

!: En anledning kan vara att man mer och mer tappat jämförelsen med levande, akustisk musik. I HiFins barndom så utvecklade man högtalare och förstärkare till biosalongen i samband med ljudfilmens intåg. Tidigare var det personer på plats i salongen som framförde musik och tal i samband med filmen. Målet var att tillfredställa publiken som veckan innan varit van vid liveframförande. De var alltså tvungna att ge illusionen av ett naturtroget ljud. Denna strävan efter naturtrogenhet har p.g.a. filmens utveckling med tiden gått förlorad. Dagens bioljud strävar alltså idag efter effekter, inte naturtrogenhet vilket har påverkat HiFins utveckling i samma riktning, alltså ifrån det naturliga och mot det effektfulla.

?: Berätta om tankarna/utvecklingen av produkterna.

!: I början var högtalaren en självständig produkt, men på senare tid har vi insett att man måste se stereoanläggningen som en helhet för att kunna åstadkomma det yttersta. Vår vision är att ge lyssnaren ett naturtroget ljud som i en konserthall. Vi har samarbetat med detta projektet i ett år och som ska täcka in allt från källan till högtalaren. Som exempel ser vi inte en förstärkare eller en kabel som en enskild komponent utan en del i helheten. Att ta hänsyn

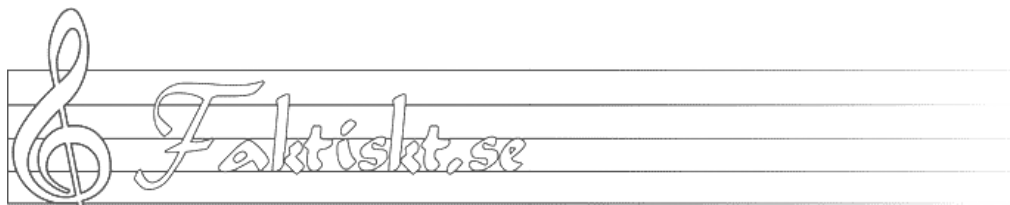
till alla detaljer är mycket viktigt och här kommer även fenomenet MDI in. Olika typer av samma komponent låter helt enkelt olika, trots att de har samma mätvärden. Som exempel låter kondensatorer olika beroende på vad de är tillverkade av. Vi har frångått plastmaterial och föredrar istället naturmaterial som papper och trä som isolering eftersom det låter bättre. Vi har även lagt stor vikt vid att finna rätt lim och träslag till högtalarkabinettet. Mätmassig

korrekthet är alltså en viktig grund att stå på, men måste även kompletteras med faktisk lyssning. Det är tidkrävande att lyssna igenom varje enskild komponent.

?: Högtalaren ser onekligen speciell ut. Vad är tankarna bakom konstruktionen?

!: Tre viktiga parametrar är att lyckas få fram det naturliga, det emotionella och det dynamiska i musiken. Detta fann jag inte i de produkterna som finns på marknaden idag i tillräckligt hög grad. Bl.a. lyssnade jag på tunna paneler men insåg problemet med vibrationer, distorsion, m.m. Fördelen med en tunn panel är att den snabbt återhämtar sig från svängningarna, i jämförelse med en tjockare, men det räcker inte. Vanliga traditionella högtalare har ett stort problem med vibrationer i kabinettet. För att lösa detta problemet använder man sig vanligtvis av tjocka väggar och intern dämpning. Detta är inte en bra lösning, eftersom energin stannar kvar längre i ett tjockare material samtidigt som dämpningen tar bort detaljer i musiken. Ett bättre sätt är att försöka få ut så mycket energi som möjligt från lådan och se till högtalarkabinettet snabbt kan återhämta sig. Det krävs då en styv och stabil konstruktion som samtidigt är väldigt lätt för att uppnå det målet vi vill åt. Jag gjorde många prototyper enligt den här principen innan jag fann den lösningen som fungerade bäst och det är resultatet vi ser idag efter 7 års utveckling. Det var väldigt tidskrävande eftersom vid varje liten förändring måste en helt ny låda byggas. Det innefattar allt från lådan i sig, materialvalet, m.m. Elementet vi använder kommer från PHY-HP och jag har god kontakt med honom i samband med mitt arbete. Vår slutgiltiga referens är levande akustisk

musik och högtalaren ska kunna återge detta så att när man lyssnar så inser man hur mycket bra musik det finns. Det är verkligen en unik högtalare.

?: Vad rekommenderar Ni som förstärkare till högtalarna?

!: En bra förstärkare! Vi låser oss inte till antingen rör eller transistorer, det är hur man konstruerar förstärkaren som är det viktigaste. Vi är öppna på den punkten. Transistorns stora problem generellt sett är dålig linjaritet som kräver negativ återkoppling. Rör är enklare att arbeta med pga. detta. Vår högtalare har även så pass hög känslighet att någon större effekt

inte krävs. Rör passar oss därför bra. Förstärkaren vi lyssnar på är en push/pull konstruktion med 300B rör och är utvecklad tillsammans med högtalaren. 300B rören är i grunden gjorda för att återge musik och gör det bra till skillnad från rör som är tillverkade för andra ändamål. Dessa rör har vi inte funnit lämpliga till musikåtergivning.

Shakti och Sakura systems

?: Vinyl eller CD?

!: Det är inte CD-formatets fel att det 'låter CD', det är konstruktionens. För närvarande är vinylen bättre, men CD kan låta mycket bra. En bra transport och bra vibrationsdämpning är viktigt för att kunna avlasta korrigeringskretsarna. Även nätdelen är viktig. CD:n vi lyssnar på idag är en prototyp vi arbetar på.

Kontakt: www.ocellia.com, www.subas.se

Efter en den här givande intervjun gjorde vi som många andra mässbesökare, nämligen att mingla omkring och prata med folk. Mässorna borde väl kunna kallas för de stora forumträffarnas plats, där folk från stora delar av Sverige (och norden) på ett enkelt sätt kan sätta sig ner över en kopp kaffe och samtala på ett sätt som är svårare på Internet.

Jag och Peeweed hade planerat skämta lite med sladd under en demo genom att prassla med papperspåsar, men nöjde oss med att grimasera och hosta till när sladd av misstag startade en skiva på alldeles för hög volym. *host* *host*. Vi stannade kvar i Burmesterrummet efter att sladd demat klart och lyssnade på Udo som förklarade varför just transporten i Cd-spelare är så viktig, likaså vad det egentligen är som är viktigt med nätspänningen. Bl.a. menar man att en perfekt sinuskurva och 230volts spänning inte är nödvändigt för ett bra resultat, utan det viktigaste är att över- och underdelen på sinuskurvan är lika stor/ser lika dan ut. Deras strömdelar blir då utan begränsning rent kraftmässigt,

varför man kan koppla på hela sin anläggning till en enda strömdel. Smidigt! Burmester distribueras av HiFi-Consult i Alingsås.

Vi lyssnade på en hel del system under lördagen och jag måste säga att det överlag lät trevligt. Gignos hade släpat dit hela sitt projekt med (elektrisk?) akustikreglering som hade tanken att få ett litet rum

att öppna upp sig och låta som ett större. Jag spelade ett par medtagna skivor här inne, och det var en intressant lyssning. Det lät absolut övertygande. Man spelade på Hegel-elektronik till sina egna högtalare. Det var andra gången jag hört Naim-Totem på mäsas och även den här gången lät det bra. Vi fick förklarat av Martin på HiFi-Art att Totemhögtalarna inte har någon inre dämpning, däremot har man fanerat insidan av lådan på samma sätt som utsidan för att få samma klang inne i lådan som utåt. Inne hos Bladelius – QRS hade vår forumkompis Sanoj kommit upp sig lite, från att vara dörrvakt till att demonstrera. Vi tyckte detta var spännande så vi stannade givetvis och lyssnade. Högtalaren var inte helt färdig för produktion.

Moon, Naim och Totem

Vi fick även se en del nyheter på mässan och det verkar som att rundade kanter är det som gäller på apparatur just nu. Jag tänker främst på Plinius hos HiFistället och Classé hos HiFi-klubben. Andra nyheter som presenterades var den nya tvåvägaren från Mårten Design, Sverigepremiär för Burmester och även Rega P7. Just Regan var en mycket trevlig

övertäckning för min del eftersom inte Digitalbild stod med på utställarlistan.

Den var utrustad med en riktigt fin pickup från Lyra, nämligen Titan och spelades på Audionords mycket eleganta system bestående av elektronik från Audio Research och mässans i

Mårten Design – Ear och Bladelius

kraste högtalare; Sonus Faber Stradivari.

vac Classé

Plinius - Peeweed

Lördagen tog slut snabbare än vi tänkt oss och helt plötsligt skulle det stängas för dagen, så vi tog oss iväg ut för en bit att äta. Jag, lindvall och Naqref hängde med LTS-gänget ut på Thai-mat i centrala Göteborg. Det var en trevlig middag med bl.a. mycket Arken och allmänt HiFi-prat. Efter maten diskuterades vad som skulle hända härnäst. Antingen går vi ut på krogen eller beger vi oss till Mårten Designs besökscenter. Vid 23:00 ringde vi på portarna och Leif hälsade oss välkomna upp. Här spenderade vi sedan kvällen med dryck, tilltugg och lyssning av Coltrane, Mårten Designs toppmodell, men även deras nya tvåvägare. Stort tack till Mårten Design för denna kvällen. Jag somnade på hotellet någon gång kring 02:30.

Söndag! Efter en stadig frukost i hotellets lunchrum tillsammans med Dirty-gänget från Kristianstad, åkte vi åter igen till Arkenmässan. Vi hamnade rätt omgående inne hos Tonkraft och lyssnade på de speciallackade S25 ifrån Dynaudio. Tonkraft är en av de stora generalagenterna för Hifi i Norden. Företagets grundare, Jan Ardståhl, har dock inte alltid sysslat med Hifi. Däremot har musiken alltid funnits i hans liv och påverkat hans karriär. Han har en bakgrund som möbel- och inredningssnickare, arkitektstudent, orgelbyggare,

högtalarebyggare till klubbar, inspelningstekniker och modellsnickare hos gitarmärket Levin. Erfarenheten som orgelbyggare och inspelningstekniker i kyrkor har gett viktig kunskap om akustik och en god kontakt med skivbolag. Vi bestämde oss för att ställa några frågor:

?: Hur länge har du varit i Hifibranschen?

!: I ca 35år. Jag drev en stor butik på 70-talet där jag sålde musikinstrument, professionell utrustning och Hifi. Det fanns två våningar och en serviceavdelning där det mesta för professionellt bruk som PA-utrustning, nothäften, skivor, m.m. salufördes. Vi hade speciella demorum för gitarrer, bas, trummor och keyboard. På HiFi-sidan hade vi allt från lättare Hifi till ett stort High-end rum där vi bland annat sålde Beveragehögtalare, Mark Levinson och Audio Researchs tyngre apparater. Därefter tog jag över butiken 'Ljudet' i Göteborg och bestämde mig för att enbart arbeta med studioutrustning och High-end. När Musikbörsen öppnade en butik centralt i Göteborgs musikområde följde jag trenden och startade en butik mellan de två butikerna som redan låg där. Det var ett strategiskt mycket bra läge, eftersom folket var tvungna att gå förbi min butik för att komma till de andra. På den tiden var jag även distributör för alla större mixerbord, bl.a. SSL och det var även då jag fick kontakt med

Dynaudio genom deras professionella serie, Dynaudio Acoustics och blev distributör även för dem. På den tiden hade Dynaudios Hifi-serier ingen svensk återförsäljare och vi diskuterade detta till och från under fyra års tid. Till slut skickade man ett par Audience 10 och några högtalare från Contourserien till mig för utvärdering. Samtidigt hade jag lite kontakt med tidningen Hifi & Musik som meddelade att de skulle ha ett större test av högtalare där bland annat Audience 10 skulle vara med. Dynaudio vann det testet och jag blev fullständigt nerringd av folk som var intresserade att ta upp sortimentet. Det var en hektisk tid eftersom jag då inte hade någon elektronik att demo högtalarna med och att jag samtidigt hade mycket att göra med PRO-biten i butiken. Hur som helst bestämde jag mig för att även ta upp

Dynaudios hemhögtalare. Efter en tid började priserna för mixerbord stiga och datorerna gjorde starkt intåg på PRO-sidan. Jag trappade ner mer och mer och det slutade med att jag enbart hade Dynaudio kvar på den professionella sidan, samtidigt som Hifi-sidan fick mer uppmärksamhet. Vid den här tiden var jag helt ensam men hade hjälp av en servicekille. Under hela tiden har jag haft mycket gott samarbete med Dynaudio och för tio år sedan fick jag en förfrågan om jag även ville vara återförsäljare och demonstratör i hemlandet Danmark. Jag tackade ja och är idag ansvarig generalagent för Sverige, Norge och Danmark.

?: Hur kom du i kontakt med McIntosh?

!: Det var på Odensemässan i Danmark som jag upptäckte McIntosh och diskuterade lite kring att ta in det till Sverige. Jag tar vanligtvis inga hastiga beslut, så även här. Jag funderade vidare och beslutade mig för att presentera McIntosh inför Stockholmsmässan 2003. Jag fick bra respons och bestämde mig för att fortsätta.

?: Vad var det som gjorde att du just valde McIntosh?

!: Kombinationen Dynaudio – McIntosh låter väldigt bra. Att namnet i sig är internationellt erkänt, med en lång tradition av kvalitet och tillförlitlig service gör ju inte saken sämre. Samtidigt har ett intressant program, med allt från transistorförstärkare, rörförstärkare till hembioprojekter. Jag är dock enbart generalagent för Sverige och inte som med Dynaudio, även för Norge och Danmark.

?: Du har även Siltech på ditt program. Hur kommer det sig?

!: Rolig historia. Det var på Köpenhamns-mässan som en kille kom fram

till mig och frågade: "Vill du inte ha någonting bättre än det du spelar på nu?" Jag tyckte det var en väldigt kaxig fråga, men kunde inte motstå att fråga vad det var han menade. Det visade sig att han var från Siltech. Han förklarade på ett förnuftigt sätt, varför just hans kablar var någonting för mig, men sånt har man hört förut. Jag är ju i grunden en PRO-audio distributör och där diskuteras inte kablar som man gör i Hifibranchen. Jag har alltid varit väldigt skeptisk, så han fick upp till bevis! Vi tog faktiskt en paus mitt i demandet, stängde dörrarna och kopplade in hans signal och högtalarkablage istället för de andra erkänt bra kablarna som det spelades på. Det var första knäcken. Detta är första gången jag upplevt att inte bara ett fåtal parametrar blivit bättre och andra blivit sämre, utan här blev allt bättre. Därefter frågade han mig om vi skulle ta ännu ett steg. Kan det verkligen bli bättre? Därefter kopplade han in strömkablarna också. Detta var andra knäcken.

?: Du är ju känd för dina fina uppställningar. Är det din egen idé eller något som används även av andra generalagenter för just Dynaudio?

!: Uppställningen är helt egen. Jag designar och arrangerar golvet, stereoracken, skyltar, skärmar, rubbet själv. Här har jag haft nytta av min erfarenhet som möbelsnickare.

?: Är du nöjd med ditt rum och hela arrangemanget? Hur många gånger har du ställt ut på Arken?

!: Jag är mycket nöjd med rummet. Det är sjätte gången jag ställer ut här och arrangemanget har bara varit bra.

?: Har du fått någon respons från besökare?

Jodå. Jag har fått en hel del kommentarer från folk som gillat både utseendet och ljudet. Likaså att det är ett stort rum, där man lätt kan gå omkring utan att trängas med apparatur och folk.

?: De vita s25orna. Är det någonting nytt?

!: Nej, de är speciallackade till mig själv ifrån Steinway i Tyskland, samma fabrik som gör pianolacken på Evidencehögtalarna. Det är en unik S25a.

?: Vilka är dina favoritmodeller i Dynaudios sortiment?

!: S25an är väldigt bra, likaså Contour 1.4. Evidence Master är en dyrare historia men sagolikt bra!

?: Vad händer i framtiden? Har du någonting nytt på gång?

!: Medius! Medius är en Svensktillverkad mediamaskin som klarar allt. Det är en väldigt smidig maskin, med bl.a. läsning och skrivning av CD och DVD-skivor. Det finns en hårddisk som kan användas för inspelning, TV-

mottagare, Internet, m.m. Skillnaden på den här maskinen och mycket annat liknande som finns på marknaden idag är att detta är mer av en Highendprodukt. Hade inte jag tagit upp fabrikatet, hade risken varit stor att det hamnat hos datormarknaden istället.

Kontakt: www.tonkraft.se

Där lämnar vi Jan att demo vidare under söndagen och vi beger oss ut bland folket igen. Jag hörde rykten från folk att WLM hos klubben.net skulle låta riktigt bra nu, så vi vandrade dit. Jag bad Robban att spela en medtagen skiva, Joan Baez – Ballad Book och låten Matty Groves. Jag förvånade att det var en del knaster på skivan, men tillade att det struntar ju vi vinylentusiaster i ;-). Robban lade på skivan och man förstod direkt att nu hade det hänt någonting. Systemet spelade väldigt lätt, öppet och klart med ett gripande musikaliskt sväng. På många punkter var

denna Joan Baez spelningen mässans häftigaste upplevelse för mig. För det första var det inget knaster alls, what so ever, lite brus bara som kanske går bort i en tvätt. För det andra har jag sällan hört Joan Baez låta riktigt så starkt. Jag var tvungen att titta ner i golvet ett

par gånger och hämta andan för att hålla tillbaks tårarna. Helt fantastiskt!: "NC-Dynavector is the shit!" Jag hörde föresten Dynavectors instegspickup på Köpenhamnmässan med en Nottingham Analogue – Spacedeck och märkte dessa kvaliteter redan där. Jag skulle

tro att Dynavector gör mycket, mycket bra pickuper. Definitivt någonting för den som prioriterar musikalitet och knasterfri vinyl.

I det stora Audionord rummet demades även kablar från Nordost av 'Dansken'. Jag var

inte själv med på demon men om jag gissar rätt så bygger han upp testet så att man börjar lyssna till en standard nätkabel, därefter byts det till instegsmodellen, sen ytterligare ett snäpp upp och till sist toppmodellen. Efter detta kopplar han tillbaks till standardkabeln igen och därefter återigen toppmodellen. Detta verkar vara en väl beprövad metod.

Mittemot demades det 'transistorfrei' vinyl på Audio Research och Sonus Faber. Detta lät så bra att jag beställde en Rega P7 så gott som omgående när jag kom hem. Givetvis med en pickup, modell billigare. ;) Detta är ännu en sån där upplevelse som man aldrig kommer att glömma. Jag fick lyssna på Boards Of Canada –

Everything You Do Is A Balloon från skivan Hi-Scores på Stradivari. Det känns stort liksom! Jag förstår att det kan tyckas dyrt med 300 000:- för en högtalare, men här får man

så mycket mer. Detta är en klenod, ett konstverk som bör bevaras på museum för eftervärlden när den blivit förbrukad, om den någonsin blir det. För Er som missade

detta rummet på Arken; jag lider med Er. => Jag spelade givetvis Joan Baez skivan och det jag hörde blev mässans välljud nummer 1 för mig. Aningen mer knaster än hos klubben.net och inte riktigt lika emotionellt, men ooh så bra det lät. För Er som vill se mer av Sonus Fabers – Stradivari rekommenderar jag ett besök på vårt vänskapsforum: www.euphonia-audioforum.se.

Här avslutas artikeln från Arkenmässan 2004 och jag tackar alla inblandade.

Verkligen riktigt lyckat. Bästa mässan hittills! (Aningen hypad dock! ;-))

/Jens Ranefjord

Blandat folk från mässan som råkade hamna framför kameran. :-)